

**ПОСТЪПИЛИ КОМЕНТАРИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕННОТО ОБСЪЖДАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА BG16RFPR002-1.003 - ПОДКРЕПА ЗА РАЗВИТИЕ НА
СЪЩЕСТВУВАЩИ ИНОВАЦИОННИ КЛЪСТЕРИ**

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от УО
Дата на разясненията от УО: 21.05.2025 г.			
1.	17.03.2025 г.	Във връзка с процедура BG16RFPR002-1.003 - Подкрепа за развитие на съществуващи иновационни клъстери, отправяме следните предложения и коментари относно: 1. Разходи за наети лица Допустимите разходи за наети лица за иновационен клъстер с териториален обхват от „По-слабо развити региони“ и за иновационен клъстер с териториален обхват от Регион „в преход“ попадат в режим на помощ „Оперативни помощи за експлоатацията на иновационни клъстери“ от Регламент (ЕС) № 651/2024 год., който финансира до 50% от разходите. Считаме, че подобен размер на финансиране е невъзможен за осъществяване за Клъстерите в България и би възпрепятствал успешното изпълнение на проектите свързани с разработването на иновации. Желаем да отбележим, че програма: - Хоризонт 2020/ Хоризонт Европа на ЕК (водещата инициатива на ЕК за научноизследователска и развойна дейност) финансира на 100 % тези разходи, като процентът на режийните разходи е 25 %. - Life+, програма Енергия, на ЕК финансира преките разходи с интензитет от 95 % при процент на режийни разходи 7 % от общите разходи. - Програма "Иновации и конкурентоспособност 2014-2020" финансираше иновационните клъстери в рамките на режим "de minimis" с интензитет от 80 %. Предлагаме разходите за персонал да бъдат преместени в режим "de minimis" и по този начин да бъдат финансирани на 100 %. 2. Максималният размер на безвъзмездна финансова помощ Максималният размер на безвъзмездна финансова помощ за единичен проект е определен на 19 558 300 лева, което прави 40,0 % от общия размер на безвъзмездната финансова помощ по	1. Приемаме предложението за сведение. Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора е със силата на закон и според него (Раздел 4 „Помощи за научноизследователска и развойна дейност и иновации“, Член 27 „Помощи за иновационни клъстери“) допустимите разходи на оперативните помощи за иновационните клъстери включват разходите за персонал и административните разходи като интензитетът на помощта не надхвърля 50% от общите допустими разходи. 2. Приемаме предложението за сведение. Посоченият максимален размер на БФП не е задължителен, а е само горната граница на допустимите разходи, с което не се ограничава кандидатстването на повече организации. 3. Приемаме предложението за сведение. Предвиден е в критерий 7 „7. Търговска марка и бранд на иновационния клъстер, наличие на мерки за популяризиране дейността на клъстера“ да се извършва проверка за това, че иновационният клъстер притежава едновременно регистрирана търговска марка, собствен бранд и права по индустриална собственост, по отношение на които иновационният клъстер и/или неговите членове са първоначален заявител. 4. Приемаме предложението за сведение. Критерият ще се проверява чрез приложените от кандидата договори, удостоверяващи участие на иновационния клъстер в проекти и чрез служебна проверка в публични регистри на посочените връзки в интернет. 5. Приемаме предложението за сведение. Критерий 4 (Участие на иновационния клъстер в проекти, финансирани от други донорски програми) обхваща участието на иновационния клъстер във всякакви предходни програми, финансирани със европейски, национални или частни средства.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от УО
		процедурата. Посоченият максимален размер на БФП по програмата съвпада изцяло с пределно допустимия размер на БФП за определено предприятие, определен в Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014, който е 10 млн. евро за иновационен клъстер. Считаме, че са възможни сценарии в които, 2 предварително подготвени проекта в по-слабо развитите региони, могат да изчерпят наличният ресурс, оставяйки останалите проекти в евентуален резервен списък. Като цяло, са изключително рядко практиките индивидуален кандидат да може да има достъп до 40,0 % от целия ресурс на програмата. За предоставянето на възможност повече организации да могат да се включат в процедурата предлагаме безвъзмездната финансова помощ за единичен проект да бъде $\frac{1}{2}$ от посочената в процедура сума, а именно 5 млн. евро или 9 779 150 лв. 3. Критерии и методика за оценка и под критерий търговска марка и бранд на иновационния клъстер, наличие на мерки за популяризиране дейността на клъстера Всички права, произтичащи от интелектуална дейност на човека в индустриалната, научната, литературната или художествената област, са обект на закрила от законодателството в областта на интелектуална собственост, като различните форми на НИРД подлежат на различни начини на закрила. Видовете форми на закрила на НИРД в бизнеса в България са: • Авторско право и сродни права • Индустриална собственост • Търговски тайни В категория Търговски тайни попадат - ноу-хау, списъци с доставчици или клиенти, методи на производство и т.н. В категория Индустриална собственост попадат – патент, полезен модел, промишлен дизайн. За целта предлагаме в Критерии и Методика за Оценка и конкретно точка 7 -Търговска марка и бранд на иновационния клъстер, наличие на мерки за популяризиране дейността на клъстера в под-полето „Иновационният клъстер притежава регистрирана търговска марка“ да се присъждат точки в т.ч. за придобито:	

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от УО
		• ноу-хау; или • патент; или • полезен модел; или • промишлен дизайн. Източник: https://www.mi.government.bg/general/formite-na-zakrila-na-nird-v-biznesa/ 4. Критерии и методика за оценка и под-критерий участие на иновационния клъстер в регионални и международни клъстерни мрежи. Оценката дали български клъстерни организации членуват в посочените мрежи е трудно осъществима, защото към мрежите липсват детайлен списък с членовете. Така например, Клъстер Хаус заявява, че в нея членуват 170 организации, но никъде не може да се провери служебно кои са те. В предвид изложеното считаме, че този критерий е необходимо да отпадне и/или да бъде заменен с друг. 5. Добавяне на критерий в методиката за оценка за опит на кандидата в клъстерни иновационни дейности Критерий, който реално би могъл да отрази иновативния характер на действащ клъстер, е успешно завършен проект по предишните иновационни програми. Подобно на схемата за „Разработване на иновации в предприятията“, считаме, че е правдоподобно в методиката за оценка да влезе критерий относно опит на кандидата в клъстерни иновационни дейности. Точки да се присъждат за бенефициенти изпълнили договори в рамките на процедурите за клъстерни иновации.	
2.	18.03.2025 г.	Във връзка с т. 11.1 "Критерии за допустимост на кандидатите" от Условието за кандидатстване, а именно: 3) Допустимите кандидати - иновационни клъстери трябва да са създадени най-малко 3 години, преди датата на кандидатстване по настоящата процедура. За да удостовери съответствието си с посоченото изискване кандидатът следва да представи подписано споразумение, договор, меморандум или друг документ за създаване на клъстера. От документа следва да е видна датата на създаване на клъстера.	1. Приемаме за сведение предложението във връзка с т. 11.1 "Критерии за допустимост на кандидатите" от Условието за кандидатстване. В УК ясно е указано, че процедурата е насочена към съществуващи иновационни клъстери, които оперират не по-малко от 3 години и са разпознаваеми на национално и европейско ниво, включително с одобрени концепции за ИТИ, в рамките на процедура BG16FFPR003-2.001 - Концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ). 2. Приемаме предложението, като в т. 11.1 "Критерии за допустимост на кандидатите" от Условието за кандидатстване (стр.10) е направено пояснение, че <i>“ За клъстери, които не са с одобрена концепция за ИТИ, кандидат е обединението – клъстера, а не една от организациите в него“</i>.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от УО
		4) Допустими по настоящата процедура за подбор на проекти са кандидати, една от организациите в иновационния клъстер, която е: а) юридически лица и/или еднолични търговци, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите или еквивалентни лица по смисъла на законодателството на държава-членка на Европейското икономическо пространство; б) юридически лица с нестопанска цел, регистрирани съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел или еквивалентно лице по смисъла на законодателството на държава-членка на Европейското икономическо пространство; в) акредитирани български висши училища - допустим кандидат само, в случай че е посочен като кандидат/партньор в одобрена концепции за ИТИ; г) Научна организация - допустим кандидат само, в случай че е посочен като кандидат/партньор в одобрена концепции за ИТИ; д) Общини - допустим кандидат само, в случай че е посочен като кандидат/партньор в одобрена концепции за ИТИ. Не става ясно, ако клъстера няма одобрена концепция за ИТИ и има за членове общини, акредитирани висши училища и/или научни организации, които не са посочени в одобрена концепция за ИТИ, клъстерът допустим кандидат ли е. Моля да опишете изискването по-ясно. Във връзка с Приложение 5 "Критерии и методика за оценка", II. Критерии за допустимост на кандидата и проектното предложение, т. 12 Кандидатът отговаря на определението за иновационен клъстер, посочено в чл. 2, ал. 92 от Регламент 651/2014. и т. 15 Кандидатът е една от организациите в иновационния клъстер , която е: а) юридически лица и/или еднолични търговци, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите или еквивалентни лица по смисъла на законодателството на държава-членка на Европейското икономическо пространство; б) юридически лица с нестопанска цел, регистрирани съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел или еквивалентно	

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от УО
		лице по смисъла на законодателството на държава-членка на Европейското икономическо пространство; в) акредитирани български висши училища , в случай че е посочен като кандидат/партньор в одобрена концепции за ИТИ; г) Научна организация , в случай че е посочен като кандидат/партньор в одобрена концепции за ИТИ; д) Общини, в случай че е посочен като кандидат/партньор в одобрена концепции за ИТИ; От изискванията по т. 12 - 15 става ясно в крайна сметка кой е кандидатът. Моля да коригирате текстовете, така че да става ясно кой е кандидат - клъстера или една от организациите в него.	
3.	19.03.2025 г.	На 06.03.2025 г. в ИСУН е обявена за обществено обсъждане проект на документация за процедура BG16RFPR002-1.003 „Подкрепа за развитие на съществуващи иновационни клъстери“ по Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027, във връзка с която БТПП дава следното становище: 1. В Условието за кандидатстване по процедурата – т. 11 Допустими кандидати, т.11.1 Критерии за допустимост на кандидатите (стр. 9) – е дадена коректна дефиниция на понятието за „иновационен клъстер“, което беше идентифицирано от БТПП като проблем в обсъждането на предходни проекти на документи по процедурата, но предложените критерии за оценка на кандидатите и техните проектни предложения в Критериите и методиката за оценка нямат за обект на оценка никакъв иновативен индикатор в дейността на кандидатстващите организации. Процедурата има за формален обект на подкрепа съществуващи иновационни клъстери с история над 3 години без да се изследва и оценява никакъв критерии за иновативност в тяхната дейност до подаване на проектното предложение. Това е недопустим подход при изготвянето на документация по процедура. 2. В Раздел I Приоритизиране на проекти от Критериите за техническа и финансова оценка от Критериите и методиката за оценка по процедурата (стр. 12-13) – са предвидени 40 точки (или 40% от оценката) за покриване на критерии място на изпълнение на проекта, седалище и изпълнение на концепция по ИТИ. В тази	

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от УО
		част няма критерии за иновативност, които клъстерът-кандидат да е изпълнил досега. В Раздел II Сътрудничество на иновационния клъстер от Критериите за техническа и финансова оценка (стр. 13-14) - са предвидени 20 точки (или 20% от оценката) за покриване на критерии участие в проекти (без значение с какви цели и дали има реализирани иновации в тях) и участие в международни мрежи и проекти. И в тази част няма критерии за иновативност, които клъстерът-кандидат да е изпълнил досега. В Раздел III Разпознаваемост и ефективност на регионално ниво на иновационния клъстер от Критериите за техническа и финансова оценка (стр. 15-18) - са предвидени 40 точки (или 40% от оценката) за наличие на стратегически документ, търговска марка/бренд, структура, управление, разпознаваемост, адресиране на конкретни бизнес потребности, коректност на бюджета. И в тази част няма критерии за иновативност, които клъстерът-кандидат да е изпълнил досега. 3. Констатираме и дублиране на едни и същи критерии за оценка в различни раздели. В т. 4 от Критериите за техническа и финансова оценка се оценяват и точкуват участия в проекти от страна на кандидата, и същевременно в т. 5 от същите Критерии се оценяват и точкуват участия на клъстера-кандидат в Европейски стратегически клъстерни партньорства (ESCP), което по своята същност са партньорства, създадени и изпълнявали/изпълняващи конкретни европейски проекти. Това дублиране на критерии за оценка е недопустимо. Във връзка с констатираните несъответствия и с цел тяхното коригиране, БТПП прави следните предложения: 1. В Критериите за техническа и финансова оценка (раздел III Критериите и методиката за оценка) – тежестта на т. 2 „Приоритет на иновационните клъстери“ от 20 точки да бъде намалена на 10 точки, като вътрешното разпределение на точките по трите нива на оценяване – региони в Северна България/Южен Централен и Югоизточен/Югозападен регион – станат 10/5/0 точки.	Във връзка с направените предложения: По т. 1., Направеното предложение не съответства на поетите ангажименти в Споразумението за партньорство за приоритетно финансиране за по-слабо развитите региони на страната и с особен акцент на трите региона в Северна България – Северозападен, Северен-централен и Североизточен райони за планиране. В съответствие с това, в рамките на процедурата, предвидените в посочения раздел брой точки за клъстери от северна България, съответства на прилагане на система с насърчаване участието на повече кандидати от северните региони.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от УО
		2. В Критериите за техническа и финансова оценка (раздел III Критериите и методиката за оценка) – тежестта на т. 4 „Участие на иновационния клъстер в проекти...” от 10 точки да бъде намалена на 5 точки, като вътрешното разпределение на точките по четирите нива на оценяване – да стане 5/3/1/0 точки. В този критерий заложеният максимален праг от над 10 проекта не кореспондира с посочените Източници на проверка – в периода 2007 до 2025 година са обявени 5 процедури за иновационни клъстери през оперативните програми. 3. В Критериите за техническа и финансова оценка (раздел III Критериите и методиката за оценка) – тежестта на т. 5 „Наличие на сътрудничество на иновационния клъстер...” от 10 точки да бъде намалена на 5 точки, като участието в Европейски стратегически клъстерни партньорства (ESCP) отпадне като критерий. 4. В Критериите за техническа и финансова оценка следва да се създаде специален раздел „Иновационен капацитет на клъстера и неговите членове“, в който да бъдат предвидени критерии за оценка като: (1) права по индустриална собственост, по отношение на които иновационният клъстер и/или неговите членове са първоначален заявител; (2) Научно-изследователска и развойна дейност на иновационния клъстер и на предприятията, членове на иновационния клъстер (с отчитане на заети лица в НИРД и реализирани и отчетени иновативни продукти/процеси по подадени отчети в НСИ). 5. Прагът за допустимост на проекти до участие в класиране да стане 50 точки, тъй като сегашният праг от 60 точки и предвидените критерии за оценка практически ще доведат до класиране на 5 до 10 проекта и то на организации, които не са клъстери по своята същност, а са участвали с концепции по ИТИ. Надяваме се направените предложения да бъдат взети предвид с оглед отстраняване на неясноти и несъответствия в проектната документация.	По т. 2 Намаляване точките, съответно на тежестта на критерий 4. “Участие на иновационния клъстер в проекти, финансирани от други донорски програми и в транснационални, междурегионални и трансгранични инициативи на съществуващи клъстери и с партньори от други държави-членки на ЕС” По този критерий се оценява разпознаваемостта на клъстера и припознаване на неговата дейност в национален, регионален и европейски мащаб.. Привличането на финансиране чрез разнообразно портфолио от източници е гарант за ефективността на клъстера и на неговите дейности и услуги. Това е важно с оглед устойчивостта на клъстера и след получаване на публично финансиране По т. 3 Предложението се приема частично, като не са посочени конкретни мотиви за направеното предложение за намаляване на точките в критерий 5 „Наличие на сътрудничество на иновационния клъстер с други регионални иновационни и бизнес медиатори като мрежата от европейски цифрови и иновационни хъбове и европейската мрежа на предприятията (EEN)¹, в т.ч. и реализирани общи прояви и инициативи“, както и за отпадане критерия за участието в Европейски стратегически клъстерни партньорства (ESCP). УО на ПНИИДИТ финансира чрез 2 процедури ЕЦИХ, а именно: „Допълващо финансиране на избрани от Европейската комисия Европейски цифрови иновационни хъбове“ и „Финансиране на избрани от Европейската комисия Европейски цифрови иновационни хъбове, отличени с „Печат за високи постижения“. Мрежата EEN се подпомага финансово от програмата за подкрепа конкурентоспособността на МСП (COSME) на ЕК. В тази връзка, осигуряването на синергии и допълняемост между тези иновационни мрежи е ключово за постигане на по-сериозен добавен ефект върху развитието на предприятията в регионите. ЕК публикува и методологични насоки в тази насока - за реализиране на регионално сътрудничество между тези иновационни посредници (https://european-digital-innovation-hubs.ec.europa.eu/knowledge-hub/guidance-documents/guidance-edih-een-cluster-cooperation) Във връзка с предложението е извършена редакция в Условието за кандидатстване (стр. 19.20) като се изисква Кандидатите да попълват информация в Поле „Участие на иновационния клъстер в проекти и мрежи“, раздел „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“ на Формуляра за кандидатстване и да представят линк или документ за всяко участие в мрежа с други клъстери партньори. Посочените обстоятелства се оценяват, като е извършена и корекция в подкритериите към

¹ Европейската мрежа на предприятията – Enterprise Europe Network (EEN) е най-голямата информационно-консултантска мрежа в Европа за подпомагане на малките и средните предприятия (МСП) в развитието на техния иновационен и технологичен потенциал, както и за подобряване на информираността им за политиките на Европейския съюз. Експертите помагат на МСП и да се реализират на международния пазар. За допълнителна информация: <https://een.bg/za-een/> <https://een.bg/za-een/>

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от УО
			критерий 5 „Наличие на сътрудничество на иновационния клъстер с други регионални иновационни и бизнес медиатори като мрежата от европейски цифрови и иновационни хъбове и европейската мрежа на предприятията (EEN)², в т.ч. и реализирани общи прояви и инициативи“, както и за отпадане критерия за участието в Европейски стратегически клъстерни партньорства (ESCP) от Методология и критерии за оценка на проектните предложения (Приложение 5) от Условието за кандидатстване. По т. 4 Предложението се приема частично, като предложената проверка за наличието на права на индустриална собственост на иновационния клъстер дава допълнителни точки в критерия по т. 7 „Търговска марка и бранд на иновационния клъстер, наличие на мерки за популяризиране дейността на клъстера“. По отношение на второто предложение за НИРД са променени подкритериите в раздел 8 „Структура, координация, управление, визия и потенциал за развитие на клъстера. Разпознаваемост на клъстера като регионален фактор чрез участието му в разработването на политики и стратегически документи в областта на интелигентната специализация“, като се изисква да е привлечено висше училище или научна организация в структурата на иновационния клъстер, както и реализираните продукти и услуги да са иновативни. По т. 5 Приема се, като прагът от 60 точки се намалява на 40 точки
4.	19.03.2025 г.	Във връзка с проектната процедура BG16RFPR002-1.003, ние от "ИКТ Клъстер - Варна", като представители на заинтересовани клъстерни организации, бихме искали да представим своите коментари и предложения, базирани на обстойно разглеждане на условията за финансиране, критериите за допустимост и оценка. 1. Размер на съфинансирането и достъпност за нови и развиващи се клъстери Размерът на съфинансирането е твърде висок и може да ограничи участието на по-малки или новосъздадени клъстери. В предишни програми, преди 15-20 години, този процент е бил значително по-нисък, дори на ниво 20%. В настоящия вариант на процедурата се предполага, че клъстерите са устойчиви структури с натрупан опит в предходни процедури, което поставя новите и развиващите се организации в неравностойно положение.	Приемаме коментарите и предложенията за сведение. Целта на Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 и в частност – процедура BG16RFPR002-1.003 „Подкрепа за развитие на съществуващи иновационни клъстери“ е да се подкрепят жизнеспособни иновационни клъстери, които работят ефективно на регионално ниво от поне три години. Те трябва да имат доказан опит и да могат да демонстрират конкретни резултати от своята дейност на регионално ниво. Подкрепата ще бъде насочена към клъстери с устойчив модел на развитие и значим принос за иновационната екосистема.. Предвидените дейности ще допринесат за развитието на съществуващите иновационни клъстери, които да спомагат за създаването на работещо партньорство между бизнеса и науката в полза на регионалната икономика. Видно от изложеното, както е описано и в Условието за кандидатстване, фокусът е върху подкрепа за клъстери с натрупан опит, а не върху новосъздадени клъстери и затова в Критерии за допустимост и оценка се залага на предимство за вече утвърдени клъстери.

² Европейската мрежа на предприятията – Enterprise Europe Network (EEN) е най-голямата информационно-консултантска мрежа в Европа за подпомагане на малките и средните предприятия (МСП) в развитието на техния иновационен и технологичен потенциал, както и за подобряване на информираността им за политиките на Европейския съюз. Експертите помагат на МСП и да се реализират на международния пазар. За допълнителна информация: <https://een.bg/za-een/> <https://een.bg/za-een/>

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от УО
		Също така, минималният размер на самоучастието е значителен, което фаворизира вече утвърдените организации и затруднява достъпа на нови клъстери, особено в по-слабо развити региони. 2. Размер на безвъзмездната финансова помощ и концентрация на финансирането Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ за единичен проект е 19 558 300 лева (40% от общия бюджет). Това създава риск два проекта да изчерпят напълно наличния ресурс, оставяйки останалите кандидати в резервен списък. Такава концентрация на финансиране за малък брой бенефициенти е рядко срещана практика. Предложение: За да се осигури равномерно разпределение на средствата и достъп до повече организации, предлагаме максималният размер на безвъзмездната финансова помощ за единичен проект да бъде намален наполовина – до 5 млн. евро (9 779 150 лв.). 3. Критерии за допустимост и оценка – залагане на предимство за вече утвърдени клъстери Прегледът на критериите за оценка показва, че процедурата дава значително предимство на клъстери, които вече имат опит в проекти и притежават съществуващи финансови и административни ресурси. Пример за това е условието в т. 16 от критериите за допустимост, което гласи, че „годишният общ оборот на клъстера през 2023 г. трябва да е поне 20% от искания размер на БФП“. Това изискване значително ограничава новите клъстери, които не разполагат с висок оборот, но имат потенциал за развитие. Също така, при оценката на проектите: Клъстерите с над 10 успешни проекта получават 10 точки, а тези с по-малко от 1 – 0 точки. Участието в международни и транснационални програми носи допълнителни предимства. Тези критерии фаворизират вече активни организации, които разполагат с установени контакти и финансови възможности. От друга страна, клъстерите, които тепърва се развиват, не получават реален шанс да се включат в процедурата.	

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от УО
		4. Предложение за промяна в критериите за оценка Считаме, че настоящите критерии не стимулират създаването и развитието на нови клъстери в по-слабо развити региони, което противоречи на общите цели на програмата. Предлагаме: Да се намали тежестта на критериите, изискващи предишен опит и участие в множество проекти. Да се премахне или модифицира критерият за минимален оборот на клъстера за 2023 г., за да се даде шанс на нови участници. Да се добави критерий, който да отчита потенциала на клъстера за растеж и иновации, а не само натрупаните успешни проекти. Смятаме, че е необходимо преразглеждане на някои от критериите, за да се даде равен шанс за участие на повече организации.	